

Samarbeidsavtale
mellom
Kommunal- og moderniseringsdepartementet
og
KS Kommunesektorens organisasjon

om
innovasjon og oppfølgingen av bærekraftsagendaen

2021-2023

Avtalen er en del av konsultasjonsordningen mellom regjeringen og kommunesektoren representert ved KS. Avtalen bygger på dialogen mellom partene i konsultasjonsordningen.

1. Formålet med avtalen om innovasjon i offentlig sektor og bærekraftsmålene

Formålet med avtalen er at den skal legge til rette for samarbeid mellom Kommunal- og moderniseringsdepartementet (heretter departementet) og KS om innovasjon i offentlig sektor og bærekraftsmålene. Disse to temaene henger tett sammen, og må ses i sammenheng i oppfølgingen av avtalen.

Felles mål

Demografiske endringer, globale utfordringer og et redusert økonomisk handlingsrom gjør det stadig viktigere at offentlig sektor er omstillingsdyktig og bruker ressursene effektivt og i samsvar med innbyggernes, næringslivets og frivillige organisasjoners behov. Målet med avtalen er å bidra til en nytenkende, innovativ og bærekraftig offentlig sektor, som leverer gode tjenester, har høy grad av tillit i befolkningen, og finner nye løsninger på samfunnsutfordringer.

Partene deler ambisjonene og virkelighetsbeskrivelsen i Meld. St. 30 (2019–2020) «En innovativ offentlig sektor», og skal samarbeide om en bærekraftig og innovativ offentlig sektor.

2. Avtalepartenes oppgaver og ansvar

Partene skal samarbeide om oppfølging av Meld. St. 30 (2019–2020) «En innovativ offentlig sektor», og om Norges forpliktelser til å nå bærekraftsmålene vedtatt av FNs medlemsland i 2015.

Innovasjon

Oppfølging av stortingsmeldingen om innovasjon i offentlig sektor

I første rekke skal partene samarbeide om følgende hovedpunkter, men andre tiltaksområder fra stortingsmeldingen kan tas inn i samarbeidet i løpet av avtaleperioden.

Forsøk/eksperimentering

En planmessig tilnærming til utprøving av nye løsninger på prioriterte og avgrensede områder kan redusere risiko og kostnader ved innovasjonstiltak, og gjøre det mulig å teste ut tiltak som senere kan tas i bruk av flere. KMD og KS skal vurdere hvordan man mer systematisk kan bruke forsøk til å teste ut nye løsninger på større samfunnsutfordringer og mer avgrensede områder. Dette kan gi grunnlag for å utforme egnete initiativer og understøttende tiltak.

Partnerskap for radikal innovasjon

KS nye program «Partnerskap for radikal innovasjon» skal realisere konkrete innovasjonsprosjekter med utgangspunkt i større samfunnsutfordringer (se nærmere omtale i vedlegg). Dette skjer i samarbeid med KS' medlemmer og andre sentrale parter, som statlige aktører, forskningsmiljøer, privat næringsliv og frivillig sektor. Partnerskapet er finansiert over KS' FoU-midler ut 2022 og skal evalueres før det tas stilling til evt. videreføring.

Departementet vil støtte opp under dette arbeidet, både gjennom konkret samarbeid og som koordinerende departement overfor det øvrige statsapparatet.

Spredning

I stortingsmeldingen vises det til at spredning av erfaringer og resultater er sentralt for at innovasjon i offentlig sektor skal gi verdi for samfunnet og innbyggerne. Partene skal samarbeide om å legge til rette for spredning, implementering og evnen til å nyttiggjøre seg nye løsninger.

Bærekraftsmålene

Partene skal samarbeide for å bidra til at kommunesektorens, statens og øvrige aktørers roller i arbeid med bærekraftsmålene sees i sammenheng.

Partene skal samarbeide om å utvikle en *forståelse av hva bærekraftsmålene innebærer* for fylkeskommuner og kommuner, og *hvordan målene kan operasjonaliseres* på en måte som speiler utfordringene nasjonalt, regionalt og lokalt. Partene skal samarbeide om å *sikre lokaldemokratiet i arbeidet med bærekraftsmålene*.

Partene skal samarbeide om utarbeidelsen av Norges rapportering (Voluntary National Review/VNR) som skal leveres til FN under High Level Political Forum. Rapporten skal vektlegge regionalt og lokalt bærekraftsarbeid. KS gjennomfører parallelt en lokal gjennomgang (Voluntary Subnational Review/VSR) av bærekraftsarbeidet i kommuner og fylkeskommuner og resultater fra denne vil inngå i Norges rapport. KS har faglig frihet for den delen av rapporten KS har ansvar for, og rapporten må inkludere kommunesektorens erfaringer, vurderinger og anbefalinger.

Partene skal samarbeide om å *følge opp funnene i nasjonal og lokal rapportering (VNR og VSR) og kartleggingsrapporten «Strekk i laget», og samarbeide om å hente inn og formidle erfaringer fra kommunesektorens arbeid med bærekraftsmålene*.

Indikatorer er et av flere kunnskapsgrunnlag for å måle kommuner og fylkeskommuners bidrag til å nå bærekraftsmålene. KS og SSBs taksonomi bidrar til å sortere tilgjengelige indikatorer for alle de tre dimensjonene av bærekraft, og synliggjør gap og behov for utvikling av indikatorer lokalt, regionalt og nasjonalt. Partene skal samarbeide om å *identifisere indikatorer som kan følge utviklingen av bærekraftsmålene over tid*, som støtte til lokal, regional og nasjonal resultatmåling og politiske beslutningsprosesser.

I arbeidet med bærekraftsmålene er det nødvendig med samarbeid mellom staten, kommunesektoren, næringslivet og sivilsamfunnet nasjonalt, regionalt og lokalt. Partene skal samarbeide om *metoder for samarbeid både mellom offentlig og privat sektor og mellom forvaltningsnivåer*. Det nasjonale partnerskapet *Bærekraftsløftet* (KS, NHO, LO med flere) vil være sentralt i dette arbeidet.

3. Andre berørte parter og forventninger til medvirkning

Avtalen skal bidra til en tett og likeverdig samhandling mellom KS og departementet.

KMD involverer andre berørte departement ved behov.

KS sikrer medvirkning fra kommuner og fylkeskommuner gjennom egne medlemsorganer. .

4. Organisering av samarbeidet

Samarbeidet skal drøftes på årlige møter på politisk nivå, i utgangspunktet på de regulære møtene innen konsultasjonsordningen. Ved behov møtes partene hyppigere.

Samarbeidet følges opp administrativt på framdrift, fokus og tematikk gjennom regelmessige møter.

Arbeidsgrupper på fagnivå nedsettes etter behov.

5. Økonomi

KS kan i avtaleperioden, etter konkrete søknader, tildeles inntil åtte mill. kroner årlig til prosjekter og arbeid innenfor temaene innovasjon og bærekraft i kommunesektoren. Det tas forbehold om budsjettmessig dekning, som fastsettes i de årlige budsjettbehandlingene i Stortinget.

Statens forpliktelser nevnt i avtalen tilpasses innenfor de til enhver tid gjeldende økonomiske rammer som vedtas av Stortinget gjennom årlige budsjettforhandlinger.

6. Tidsramme og evaluering

Partene er enige om å samarbeide i samsvar med denne avtalens mål og virkemidler til 31. desember 2023, eller til en av partene ønsker å si den opp. Oppsigelse skal gis med minst en måneds varsel.

Ved avslutning av avtalen gir partene en felles evaluering som legges fram i konsultasjonsordningen.

7. Underskrifter

Nikolai Astrup

Bjørn Arild Gram

Kommunal- og moderniseringsminister

Leder KS

Vedlegg: Bakgrunnsinformasjon

Stortingsmelding om innovasjon i offentlig sektor

Meld. St. 30 (2019–2020) *En innovativ offentlig sektor — Kultur, ledelse og kompetanse* ble lagt fram i juni 2020. Meldingen presenterer utviklingstrekk, status, endringsbehov og regjeringens politikk for det videre arbeidet med innovasjon i offentlig sektor.

Meldingen er tilgjengelig på <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-30-20192020/id2715113/>

Stortingsmelding om Norges arbeid med bærekraftsmålene

Agenda 2030 med 17 mål og 169 delmål er verdens felles arbeidsplan for å sikre sosial rettferdighet og god helse, samtidig som tap av naturmangfold og klimaendring stanses. Bærekraftsmålene berører alle deler av kommunesektorens arbeid. FN anslår at 2/3 av målene ikke kan nås uten regional og lokal innsats.

Regjeringen arbeider med en nasjonal handlingsplan for arbeidet med bærekraftsmålene. Våren 2021 skal planen legges frem som en melding til Stortinget.

Arbeidet kan følges på <https://berekraft.regjeringen.no>

Partnerskap for radikal innovasjon

Formålet med programmet “KS Partnerskap for radikal innovasjon” er å få til radikalt innovasjonsarbeid med utgangspunkt i kommunesektorens behov. I dette ligger et systemrettet innovasjonsarbeid som er for stort for den enkelte kommune, og som krever samhandling på tvers av sektorer og forvaltningsnivåer. Partnerskapet skal jobbe med å realisere konkrete innovasjonsprosjekter med utgangspunkt i rotårsakene til samfunnsutfordringene. Dette skal skje i samarbeid med KS’ medlemmer og andre sentrale parter, som statlige aktører, forskningsmiljøer, privat næringsliv og frivillig sektor. Som del av dette arbeidet utforskes nå mulighetene for å etablere en policy lab for å understøtte arbeidet med systeminnovasjoner.

Realisering av denne satsingen forutsetter aktivt samarbeid med statlig sektor. Demografi og ungt utenforskap er utfordringer store deler av regjeringsapparatet jobber med. Det gir et godt grunnlag for samarbeid også på konkret prosjektnivå.

<https://www.ks.no/fagomrader/innovasjon/framtidas-kommune/partnerskap-for-radikal-innovasjon/om-partnerskap-for-radikal-innovasjon/>